

STORCK, WEGBEREIDER EN VOORTREKKER VAN DE BELGISCHE FILM

door Patrick VANSLAMBROUCK

Henri STORCK was op jonge leeftijd zelf amateurschilder, hij werd later fotograaf en tenslotte cineast, misschien wel het bewijs dat de scheidingslijn tussen de verschillende kunstvormen flinterdun is. Niet verwonderlijk dan ook dat de filmkronieker van het weekblad dat verheldert voor een paar weken STORCK de club van Oostende met zijn meesters ENSOR, SPILLIAERT en PERMEKE laat vervoegen. Een felbegeerd lidmaatschap overigens. En misschien is het ook niet toevallig dat de kافت van de catalogus die een overzicht brengt van het imposant oeuvre van 70 films in 60 jaar door Henri STORCK, door hem gesigneerd is als een schilder.

De eerste filmervaring "Quo Vadis" in de brasserie annex filmzaaltje "Le Vieil Ostende", de eerste Pathé-Baby projector en -camera, die hij hier als geschenk kreeg, de haast rituele bezoeken aan de ateliers van ENSOR en SPILLIAERT, de kunstgalerie Studio van zijn tante Blanche HERTOGE. Allemaal elementen uit die magische wereld van beelden die hem uiteindelijk doen kiezen voor het filmvak. Het is ook in Oostende dat hij één van 's lands eerste filmclubs opricht, "Club du Cinema". ENSOR, SPILLIAERT en PERMEKE zijn een van de eerste leden. Deze ontluikende interesse in beelden, blijkt achteraf de vruchtbare voedingsbodem voor eerst fotografische, later cinematografische aspiraties. Het is de tijd waarin de fotografie zich tot een volwaardig documentair en artistiek medium aan het ontwikkelen is maar de beeldjournalistiek nog niet de proporties heeft aangenomen die ze vandaag kent : zo staat STORCK, in de hoedanigheid van officieel cinegrafist van Oostende, bij plechtigheden regelmatig zij aan zij met fotograaf ANTONY. De eerste filmt, de tweede fotografeert. Doch niet zomaar filmen en fotograferen : het reportagewerk is voor beiden niet vrij van enige artistieke inbreng. "Pleziertreinen" is een voorbeeld van zo'n reportage. Hij ontwikkelt en monteert ze in zijn eigen Studio Lumina. Samen met "Beelden van Oostende" en "Ter haringsvisserij" vormt ze de eerste vruchten van een rijkge vulde carrière, volledig gewijd aan de film, en niet toevallig zijn het de 3 films die Oostende keer op keer internationaal uitdragen.

Germaine DULAC, productieleider en cineaste uit het Franse avant-garde milieu, maakt tijdens het tweede Internationaal Congres van de onafhankelijke film kennis met die eerste films van STORCK en haalt hem uit zijn geboortestad weg. In de filmstudio's van Parijs en Nice zal hij ruim twee jaar als assistent werken.

Emotie in de zuivere visuele betekenis, zo eigen aan de stijl van Germaine DULAC, vinden we dan ook terug in de beklijvende Borinage, gedraaid bij zijn terugkeer in België in 1933 : het is een oprecht en gepassioneerd verslag van de ellende in de Borinage t.g.v. de lamlegging van de koolmijnen. Het is ook één der sleutelwerken van de Belgische film en een van de meest leidinggevende documentaires. En dat is Boerensymfonie, die hij draait tijdens W.O. II ook. STORCK, voor wie de natuur religieuze vormen aanneemt, toont er zich als etnoloog. Hij bezingt op lyrische wijze het verdienstelijk lot vol hard labour van de boeren gedurende de 4 seizoenen. Baanbrekend is verder zijn eigen visie op de film over kunst. De indringende verkenning van het schilderij door het oog van de camera heeft daarin steeds voorrang op de biografie van de schilder.

Als getuige van zijn tijd wil hij de leefwereld van deze bewogen 20ste eeuw op pellicule vastleggen, wat zal resulteren in een universeel, humanistisch en omvangrijk documentair oeuvre over de actualiteit, de sociale problematiek, over de gebaren van de mens, reizen, en toerisme, wetenschap, folklore of kunst. Het zijn films die vaak gemaakt zijn in opdracht van een of andere

overheidsdienst of privé maatschappij. Het documentaire genre wordt voor STORCK het filmgenre dat hij noodgedwongen moet aanhouden wegens het ontbreken van een echt filmbeleid op dat moment in België. En toch, zo stelt hij, is er tussen fictiefilm en documentaire geen echt verschil : ook de fictiecineast verwerkt in zijn films veel elementen uit zijn eigen reële wereld. Als ooggetuige van het echte heeft STORCK elke beeldmanipulatie oordeelkundig vermeden, niet zonder daarom een eigen standpunt in te nemen.

De Nederlandstalige catalogus heeft een witte kaft, als complement van de Franstalige zwarte, samen het coherent boekwerk over de films van een bipolaire Oostendenaar, franstalig opgevoed, verankerd in de Vlaamse tradities : één van de laatste echte Belgen, en fier het te zijn. De witte bewerkte uitgave zou ook belangstelling moeten vinden in Nederland, zoals dat reeds het geval was voor de zwarte bij onze zuiderburen. Nederland en Frankrijk, twee landen waar Henri STORCK t.g.v. een korte doch intense samenwerking met resp. Joris IVENS en Jean VIGO, heel wat naam bekendheid geniet.

De namen die op de technische fiches voorkomen, zijn veelal referentiepunten in de internationale cinema geworden en gedurende die driekwart eeuw carrière schraagt hij a.h.w. de hele Belgische filmwereld. STORCK blijft een autoriteit die nog regelmatig in de actualiteit komt : zijn laatste film "Permeke" wordt nog op geregelde tijdstippen in de late uren op TF1 vertoond (blijkbaar een onverslijtbare kopie). De werkopnamen van "Borinage" kwamen onlangs nog aan bod in de uitmunde "People's Century" van de BBC. De aangespoelde Oostendenaar Eric DEKUYPER ging destijds bij hem te rade voor een BRT uitzending over Jean VIGO, en de echte Oostendenaar ARNO vergezeld van regisseur PICCOLI met onder de arm het scenario van "Alors voilà", brachten hem een informeel bezoek. Dat de onmiskenbare signatuur van STORCK terug te vinden is in "La Promesse" de veelgelauwerde film van de broers DARDENNE, zal ook niemand ontkennen.

Als U het vertaalde werk doorneemt, zal U STORCK terugvinden in alle mogelijke beroepen uit de filmwereld. Van cameraman tot regisseur, van assistent tot producent, van scenarist tot filmdocent, van scriptboy tot monteur. Bovendien blijkt hij een veelzijdig pionier. Hij experimenteert met tekeningen op pellicule, hij is de voorloper van de collagefilm, de militante documentaire, de documentaire fictie, de film over kunst en van het harmonieus doen samengaan van beeld en muziek. Hij realiseert als eerste een coproductie in een ware Europese geest. Hij innoveert door, als één van de eersten, gebruik te maken van het cinemascope formaat.

Met het boek is een belangrijk stuk Belgische filmgeschiedenis geschreven. Het wil echter ook en vooral een pedagogische rol vervullen vermits de provincie West-Vlaanderen de publicatie zal verspreiden naar bibliotheken en scholen.

Hommage aan Storck. Films 1928/1985. Oeuvrecatalogus : 170 blz. A4-formaat. Vijf teksten over Storck, filmrepertorium (per film : synopsis, technische fiche, persknipsels, index. 130 zwart-witillustraties, 1 kleurfoto.

Het boek werd opgedragen aan Walter DEBROCK.

Te verkrijgen aan de balie van ons museum aan de prijs van 300 Fr.